

19/4/74

EL LENGUATGE

Curar-se en salut

Assenyalen a la nostra atenció l'ús que hom ha fet, en un anunci aparegut al ostre diari, de la frase *curar-se en salut*, com si es tractés d'un gir inacceptable, d'un modisme estrany a la nostra llengua. El fet no és gens estrany si tenim en compte que el verb *curar* s'usa molt sovint amb un valor que no li és preceptivament reconegut —és a dir, com a sinònim de *guarir*— i, d'altra banda, que en concurrència amb *curar-se en salut* es diu també “sagnar-se en salut”, frase en què apareix el castellanisme “sagnar”, que no costa gens de substituir per *sagnar*, amb què obtindriem una frase amb una aparença de catalanitat irreprotxable; dit altrament, una frase amb una diferència evident a qualsevol possible solució del castellà, circumstància que no es dona en *curar-se en salut*, que coincideix amb la frase usada també per la llengua veïna.

El fet, però, és que la frase feta que trobem a tots els grans repertoris de la nostra llengua és precisament *curar-se en salut*. El Diccionari Fabra la recull a l'article “salut”, i la defineix “fig. prevenir-se contra un perill quan encara és remot”. El Diccionari de l'Enciclopèdia, seguint el Fabra, la recull, amb una mateixa definició, a “salut”, i l'Alcover-Moll a “salut” i a “curar”, amb un exemple de l'escriptor mallorquí Mateu Obrador. Cal afegir-hi, però, que al marge que la bondat d'aquesta frase sigui avalada per les inclusions que acabem d'esmentar, el verb *curar* hi té un dels valors amb què és normalment usat i el que li reconeixem oficialment. Qui sap si algú, per ultracorrecció, tindria la temptació de dir o proposar “guarir-se en salut”, cosa que constituiria una absurditat. En sentit propi, *curar-se en salut* seria prendre una aspirina sense tenir mal de cap o una pastilla contra els atacs de nervis en un estat de plàcida serenitat. I ja no cal explicar el pas d'aquest sentit al sentit figurat definit pel Fabra. Amb un significat anàleg, existeix també una altra frase feta formada amb el verb *curar* (i no amb *guarir*!), *Val més prevenir que curar*, que recull l'Alcover-Moll.

No hem sabut trobar enlloc, en canvi, cap referència de *sagnar-se en salut* (als repertoris citats, ni a “sagnar” ni a “salut”), que és, això sí, una frase possible. D'altra banda, en el llenguatge popular, el verb *sagnar* s'ha anat veient substituït per certes locucions com *fer sang*, *sortir sang*, *treure sang*, *rajar la sang*, etc.

Albert Jané